

Rok 26. PRZEDPŁATA w POZNANIU Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,4 m., mies. 40 f. REDAKCJA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I piętro. z odnoszeniem 50 f. — „Wielkopolaniu“ wychodzi codziennie.

Poznań, niedziela 12 stycznia 1908.
Telefon: Ekspedycji 1013. Redakcji 1142.

PRZEDPŁATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,2 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY: od wiersza drobn, 25 f. Rękopisów się nie zwraca. EKSPEDYCJA: ulica Posadowskiego nr. 39.

Nr. 9.

Nasza inteligencja a praca społeczna.

Z Młynkowa otrzymujemy od jednego z naszych przyjaciół list, który pośrednio porusza sprawę w tytule wymienioną. Przyjaciel nasz pisze:

Wielu śród nas mniejszych gospodarzy jest wielu członkami Kółek Roln., a ci sami należą także do „Towarzystw robotniczych.“ Jeżeli my mali możemy opłacać składki do kasy dwóch Towarzystw, pytam się, czy nie powinni mniejsi i więksi właściciele przystępować do Towarzystw, aby je popierać.

Tyle korespondent.

Na pytanie powyżej zadane, możemy jedynie odpowiedzieć, że bardzo pożądanem jest, aby i więksi gospodarze i więksi właściciele przystępowali do Towarzystw robotniczych i to z kilku względów.

Najpierw składką swą wesprą Towarzystwo, powtóre zbliżą się do robotników, a bywając, o ile możności jak najczęściej na posiedzeniach Towarzystw, zapoznają się ze zapatrywaniami, z życzeniami i dążeniami robotników, a po trzecie sam fakt przystąpienia do Towarzystwa udowodni robotnikom, że ani mieniejszy gospodarz, ani większy właściciel nie jest przeciwnym uczciwym dążeniom Tow. Robotniczych.

Czasy stają się co raz niepomyślniejsze dla nas i właśnie w tych czasach jeden stan do drugiego powinien się zbliżać jak najczęściej, najpierw aby zatrzeć, gdzie jeszcze są, stanowe różnice, powtóre, aby przez obopólne zapoznanie ułatwić wspólną pracę obronną.

Robotnik nie może należeć do Towarzystw, w których się płaci wysokie składki, ale dziedzic i mniejszy gospodarz może wnijść do „Tow. Robotników“ — niska składka roczna nie zacięży zbytnio na jego kieszeni.

Trzeba wyjść ze stanowych kół i kółek i zbliżyć się do mniejszych i opieki potrzebujących.

Wprawdzie każdy ma swej pracy zawodowej dużo, ma jej sporo w różnych Towarzystwach, ale tyle się zawsze znajdzie czasu przy dobrej chęci, aby być kilka razy do roku na zebraniach Tow. Robotniczych na wsiach lub Przemysłowych po miasteczkach.

Nasz stan robotniczy i rzemieślniczy chętnie też widzi, gdy duchowieństwo, ziemiaństwo i inteligencja bywa na jego zabawach. Często odbieramy doniesienia o tych zabawach, a bardzo często jest w nich przy końcu dopisek pełen żalu: „niestety nasi dziedzice i inteligencja świecili nieobecnością.“

Z drugiej strony członkowie Tow. Robotniczych i Przemysłowych powinni okazywać przybywającym na ich zebrania i zabawy duchownym, ziemianom i inteligentom zaufanie. Nie trzeba ich zaraz posądzać o to, że, ponieważ przybywają na zebrania, chcą rządzić w Towarzystwie, lub chcą tłumić swą obecnością wolność zdania.

Przeciwnie rozumny inteligent jest cennym nabytkiem dla każdego Towarzystwa.

Dawniej inteligencja zajmowała się więcej Towarzystwami — lecz ją w części wyparto z tych Towarzystw krzykami, że nie potrzeba ani doktorków, ani adwokatów w Towarzystwach.

Za daleko poszło się z hasłami: lud sam przez siebie.

Każdy człowiek żąda uznania dla swej pracy, to też, jeżeli inteligent szczerze w Towarz. pracuje, trzeba nie okazywać mu lekceważenia lub niezaufania, ponieważ więcej wie i umie niż inni.

Z powodu zapytania naszego korespondenta rozpisaliśmy się w tej sprawie obszerniej, a wiodła nas przy tem szczera intencja pobudzenia naszych tak zwanych sfer wyższych do zbliżenia się do kół robotniczych i rzemieślniczych i do ściślejszego łączenia się z niemi.

Oby słowa nasze znalazły odgłos i tu i tam!

Monopol spirytusowy

ma być zaprowadzony.

Według projektu procedura państwa ma być następna: Państwo zakupuje od właścicieli gorzelń spirytus, oczyszcza i sprzedaje go dalej dystylatorom, handlarzom i szynkarzom. Tylko zupełnie małe gorzelnie palące tylko do 10 hektolitrów spirytusu rocznie mają być wolne od monopolu i rozporządzać swym wyrobem.

Przy ustanowieniu ceny zakupnej spiritusu, dawanej przez państwo właścicielom gorzelń, ma być ułożona normalna cena zakupna i ta normalna cena ma być tak wysoką, że pokryje przeciętne koszta produkcyjne spirytusu w dobrze pędzonych gorzelniach średnich rozmiarów przyczem wywar ma być czystym zyskiem rolnika. Cena normalna ma być jednak płaconą nie za każdą ilość wyprodukowanego spirytusu, lecz także za ilość ograniczoną przyznaną właścicielowi prawem odpalania tj, „Kontyngentu“, udzielonego każdej gorzelni według ściśle określonych zasad. Stary sposób kontygentu ma być zastąpionym przez nowe „prawo odpalania“ — (Brennrecht). Za wyprodukowaną ilość nadkontyngentowego spirytusu płaci państwo niemieckie niższą cenę, („Ueberbrandpreis“). Dla gorzelń fabrycznych ustanawia się jeszcze inną trzecią cenę. Wszystkie te ceny zakupna są stopniowane i różnią się aż do 12 marek za hektolitr w 30 stopniach stosownie do wielkości gorzelni, kontyngentu i sposobu odpalania. Monopol znosi równocześnie i dzisiajszy kontyngent i cały sposób opodatkowania.

W miejsce dochodów z podatków gorzelniczych wchodzą zyski otrzymywane przez państwo za sprzedaż spirytusu oczyszczonego po cenie, zapewniającej państwu znaczne dochody. Projekt daje owej cenie nazwę; „Branntweinverkaufspreis — cena sprzedaży spirytusu.

Wszystkie te ceny mają być układane przez „urząd procederowy“ (Betriebsamt) wspólnie z wyznaczoną do tego radą; stosownie do stanu rynku na spirytus mogą być zmieniane i przepisy ustawy i poszczególne prawa odpalania. W ustawie przewidziano też cały szereg odszkodowań: dla fabryk sprytu, urzędników tychże i urzędników spirytusowej centrali. Gorzelnie, które miały kontyngenty, mają jako odszkodowanie za nie przez lat 10 otrzymywać dodatku po 10 marek na każdy hektolitr alkoholu. — Południowo niemieckie gorzelnie otrzymają stale po 5 marek nadwyżki na każdy hektolitr alkoholu.

Oto są są główne zarysy projektu monopolowego.

Pisma liberalne nie zbyt zadowolone z tego projektu. Zarzucają mu zbytnie uwzględnianie gorzelń rolniczych a upośledzenie gorzelń fabrycznych. Wywodzą te pisma między innemi, że licząc hektolitr wywaru po 8 marek, to właściciel gorzelni odpalającej 800 hektolitrów — a jest to produkcja średniej gorzelni w myśl prawa — otrzymałby prócz dobrej ceny za spirytus 3—4000 zysku nadzwyczajnego.

Państwo bierze również na siebie denaturacją spirytusu — w projekcie wymyślono na tę manipulacją wyraz “Vergällung“ od Galle — żółć.

Cena ednaturowanego spirytusu ma wynosić na przyszłe dziesięciolecie 25 mk. za hektolitr. Przy tej cenie państwo nie tylko nie ma zysku, lecz mieć będzie straty, a te znowu na cenie na okowitę odbijać muszą. Na spirytus przeznaczony na wywóz wyznaczono również niższą cenę. Zachodzi przytem możliwość, że państwo zbytni spirytus za niską cenę sprzedawać będzie za granicę i przez to może zaszkodzić niemieckiej industrji, jako to: fabrykom perfumów, lakierów, chemikalji itp.

Gorzelnie objęte monopolem muszą być zmienione na „gorzelnie zamknięte“ — tj. wszystkie aparaty do odpalania spirytusu muszą być urzędowo oblombowane. Dla gorzelń palących różne rodzaje spirytusu będzie zupełnie niemożliwem zastosować się do tych przepisów.

Na takie błędy projektu wskazują pismą wolnomyślne.

Pisma rolnicze, szczególnie „Bundu der Landwirthe“, na razie ani słuchać nie chcą o nowym projekcie, opierając się przy tem na przyrzeczeniu rządu, że do roku 1912 przemysł gorzelniczy nie ma być niepokojony, żadnemi zmianami podatkowemi i że południowo-niemieckie gorzelnie mogą się utrzymać jedynie przy obecnym sposobie kontyngentu.

Tyle pisma niemieckie.

Ponieważ projekt monopolowy przedłożonym będzie parlamentowi może w niezadługim czasie, podajemy go w ogólnych zarysach, aby i nasi rolnicy mogli się nad nim zastanowić.

Poznań w etacie pruskim.

Dla W. Ks. Poznańskiego przewidziano w etacie następne pozycje:

Na zakupienie gruntów na zniesionych wałach poznańskich 800,000 mrk., na pałac królewski w Poznaniu ostatnia rata 850,000 mk. Przy dyrekcji ceł utworzono miejsce dla 1 nadkontrolera cłowego i 6 nowych miejsc dla sekretarzy cłowych. Etat komisji kolonizacyjnej balansuje w dochodach i rozchodach sumą 24,034,583 mk. Dyrekcja kolejowa poznańska otrzyma: na rozbudowanie dworca w Ostrowie ostatnią ratę 150,000 mrk., na rozbudowanie dworca na stacji Fürstenberg nad Odrą druga rata 150 tys. mk., na przekształcenie dworca w Poznaniu dalsza rata 500,000 mk., na nowy gmach dla dyrekcji kolejowej w Poznaniu 150,000 mk., na rozbudowanie dworca we Frankfurcie nad Odrą i pobudowanie dworca towarowego na linji Poznań—Frankfurt pierwsza rata 500,000 mk., na rozbudowanie stacji Finkenherd pierwsza rata 150,000 mk., na rozbudowanie stacji wodnej w Starołęce pierwsza rata 100,000.

Ogółem wyznaczono na budowle w Poznaniui dla dyrekcji kolej 3,350,000 m., do tego dochodzą wydatki komisji kolonizacyjnej, wynoszące przeszło 24 miljony. —

Wybory w pszczyńsko-rybnickiem.

Komitet wyborczy postawił w tym okręgu X. prob. Wajdę, centrowcy pana Reitzensteina.

Wiec „Straży“ w Kołybkach

w powiecie wągrowieckim odbył się w Trzech Króli w wozowni p. Skoraczewskiego, ponieważ — jak czytamy w „Dz. Pozn.“ — starosta p. Laskowski z Mokronosa nie mógł uzyskać w całej okolicy lokalu. Wiec zagaił p. Laskowski a przewodniczącym wybrano p. Skoraczewskiego. Przemawiali: delegat „Straży“ pan Kunz z Poznania i pan Kaczmarek, rządca z Wiśniewa. Rozdano elementarze i inne książki polskie. Na członków „Straży“ zapisywano się licznie.

* **Wiece polityczne** odbędą się:

1) W Książu w niedzielę, dn. 12 stycznia rb. o godz. 3 po poł. na sali p. Bulińskiego dla miasta Książa i obwodu komisarskiego Książkiego.

2) W Dolsku w niedzielę, d. 19 stycznia rb. o godz. 3 po poł. na sali p. Leciejewskiego dla miasta Dolska i obwodu komisarskiego Dolskiego.

Na obydwóch wiecach przemawiać będzie poseł p. dr. Alfred Chłapowski.

O liczny udział prosi

Komitet wyborczy powiatu śremskiego.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. W czwartek przemawiał poseł nasz p. **Brejski** w rozprawach nad ustawą o udzielaniu mieszkań bezpłatnych ludziom niezdolnym do pracy. Mówca oświadcza w imieniu Koła polskiego, że pomimo niektórych wątpliwości posłowie polscy głosować będą za projektem, który uważamy za małą spłatę dla zwolnienia ciężarów gmin wiejskich. Sądzimy, że projekt rządowy może być jeszcze polepszonym i przyłączamy się do wniosku żądającego przekazania go komisji. Trzeba rozważyć, czy nie należałoby zniżyć granicy wieku tych, którzy mają korzystać z dobrodziejstw ustawy, z 18 nie na 16, lecz na 14 lat. — Zdarza się, że przybywają do wielkich miast młodzi ludzie jako uczniowie i wracają po 2 i pół latach z nadwerężonem

ło w Betleemie. Nawet w żłóbku na sian- spoczywała śliczna dziecina żywa. Zatem ięki i uznanie należy się członkom, a szcze- lnie Zarządowi wyżej wymienionego klubu przedstawienie tak wspaniałe, religijne, icha budujące. Ubolewać tylko trzeba, że mimo, iż przedstawienie to dano na cel broczynny, publiczność nie dopisała. Mu- ka z koła muzycznego, zasłużyła na naganę niepunktualność z którego to powodu przed- awienie o godzinę się opóźniło. I pauzy zyki były stanowczo za długie. Teraz racam się z prośbą do Szan. Zarządu Klubu 33“ w imieniu obecnych na przed- awieniu gości i nieobecnych, którzy o przed- awieniu nie wiedzieli, by „Narodzenie Zba- iciela“ powtórzyć, ale bliżej w mieście. — ak samo, aby za dzieci płacono chociaż po- wę biletu, gdyż rodzice posadzali swoje zieci bez biletów na krzesła, co wyszło na rzywdę „Klubu.“

Jeden z grona uczestników.

* **Na fortecę.** X. Chojnacki, wikarjusz rzy kościele jerzyckim w Poznaniu, udał ę w sobotę do Wisłoujścia, aby odsiedzieć m karę forteczną za sprawę szkolną.

* **Przechrzcili się** urzędnik wojskowy Oberfeuerwerker) Emil Wojciechowski z żo- ą i dzieckiem na Werner, trębacz Alojzy mbroży Hermański z żoną na Hermann, botnik Onufry Adamski z dziećmi na Deh- ert. Wszyscy są z Bydgoszczy. Prócz go przechrzcił się wyższy asystent pocztо- y Żychliński z Piły na Hennig.

* **Stęszewo.** W noc Sylwestrową stało ię w pobliskiej wiosce Trzebawiu wielkie ieszczęście, pożgano pewnego młodzieńca 17 etniego, tak niebezpiecznie nożem, iż w ej samej nocy życie zakończył, na mocy rawa aresztowano jego ojca jako synobójcę. mutno, że polacy się tak zapominają. — iedawno temu umarł tutejszy żyd Sallinger y którego pogrzebie brali udział niektórzy olacy, z pogrzebu naturalnie inną drogą do omu wracali, smutnie bardzo, iż pomiędzy utejszymi obywatelami jest dużo nierozsą- dnych. Kamienicę po nieboszczyku nabył odak p. Beierleim, nowemu nabywcy szczęść Boże.)—(W naszem polskiem miasteczku siedlił się, od dawna tu pożądany, rodak, egarmistrz p. Kliks, syn tutejszego obywa- ela, którego jako naszego rodaka popierać powinniśmy, winszujemy wszelkiej pomyśl- ości.

* **Trzemeszno.** Nieszczęśliwy wypadek potkał w tych dniach mistrza szewskiego Kolińskiego. Wchodząc po schodach do po- ieszkania swego, dostał kurczu sercowego, padł z kilku stopni i odniósł oprócz po- wójnego złamania nogi nadwyrężenie mó- zgu. — Nieszczęśliwego odstawiono natych- miast do gnieźnieńskiego lazaretu Bethesdy.

* **Jurkowo,** dnia 7. 1. 08. Donosili- my już krótko o zatonięciu na Gople po- wozu z parą koni, dziś otrzymaliśmy dłuż- szy opis wypadku, który poniżej podajemy: W święto Trzech Króli, tj. dnia 6 bm. je- chał stangret przez Gopło. Odwiózł on swe- go pana Gzowskiego do Kruświcy na dwo- rzec i miał zaraz wrócić do domu. Jednako- woż pojechał z Kruświcy do Strzelna po ko- wala, w nocy potem wracał ze Strzelna, — wjechał na lód i przez lód chciał przejechać. W tem lód się załamał, konie i powóz po- szły na dno Gopła, kowal i stangret zdołali wyskoczyć. Wrócili kowal i stangret do do- mu w nocy o 11 godz. i opowiedzieli sprawę rządzcy p. Maćkowiakowi. Na drugi dzień za- brał rządzca M. robotników z różnemi narzędzia- mi i pojechali na Gopło aby powóz i konie wydo- stać na twardy lód. Była to uciążliwa pra- ca, gdyż lód górą już tajał, wody na wierz- chu była na 10 cali. Wszyscy, co ratowali, cały dzień stali we wodzie, także rządzca p. Maćkowiak. Jednakowoż wydostali powóz, który był wart 2000 marek i konie, lecz konie już nieżywe. Co powie na to nie- szczęście dziedzic, jak wróci z podróży.

* **Stare Bojanowo.** Żona pomocnicze- go stróża kolejowego Dudziaka wyszła w drugie święto w napadzie obłąkania z domu i dotąd nie powróciła.

* **Gołub.** Komisja kolonizacyjna sprze- dała jezioro obszaru 13 mórg panu Falkow- skiemu, polakowi, ponieważ otoczone jest te- goż gruntami. — Niemcy biją z tego powo- du na alarm.

* **Gniezno.** Onegdajszy numer „Lecha“ skonfiskowała policja za artykuł zatytułowa- ny „Polityka pruska.“

* **Na morzu bałtyckiem** szalały bu- rze. Wiele miast zagrożonych jest wylewem morskim, z powodu wichrów północnych.

Papierosy „Oświata“

6579

na 1 1/2 fenygową sprzedaż są doskonałe.

Do nabycia w każdym lepszym interesie.

* **Wągrówiec.** Zupełnie bez przyczyny napadli na ulicy Kolejowej o godzinie 11-ej wieczorem podchmieleni robotnicy Rybowiak i Tomczak pomocnika biurowego B. Gdy B. napastnika chciał powstrzymać, powalił go Rybowiak na ziemię i obrabiał pięściami. Na wołanie o pomoc nadbiegli kupiec Cz. i pewien inżynjer. Rybowiak rzucił się teraz z nożem w ręku na inżynjera. Inżynjer atoli dobył rewolwera i dając dwa strzały w powietrze nastraszył napastnika. Zanim policja nadeszła, napastnicy zbiegli,

* **Wiec w Starogardzie rozwiązany!** „Gazeta Toruńska“ pisze: Wiec w Starogardzie zagaił w święto Trzech Króli na sali pana Budy pan Malczewski, kupiec ze Starogardu. Przewodniczył p. Bucholz. Sprawozdanie z czynności Koła Polskiego w parlamencie zdał poseł p. Brejski. Następnie zabrał głos pan Górski z Mirotek i omówiwszy obszernie czynności komitetu powiatowego, dodał gorące słowa zachęty do dalszej pracy. Kiedy potem zabrał głos pan Schultz i wypowiedział słowa, iż my polacy nie powinniśmy bezsilnie patrzeć na przeszłość, lecz śmiało spoglądać w przyszłość i że spodziewać się nam należy lepszej przyszłości, wstał dozorujący zebranie komisarz p. Maurach z Gdańska i wiec rozwiązał. — Udział we wiecu był liczny, ożywienie i zainteresowanie wielkie, to też rozwiązanie wieca wśród zebranych wywołało wielkie rozgoryczenie; mimo to wszyscy wiecownicy spokojnie rozeszli się do domów. Po ukończeniu rozpraw rozdawano pomiędzy wiecowników pouczające broszurki i elementarze.

* **Okropne zabójstwo** popełnił w Oliwie inwalida wojskowy, a obecnie malarz Teofil Schlass, zamieszkały na Pelonkach w domu introligatora Knoopa. Był za dnia w Sopocie, gdzie sobie podpił, a wróciwszy do domu, począł wymyślać żonie, z powodu jedzenia. W końcu wziął się do rozbijania naczyń i do dławienia żony, która w końcu runęła bez życia na ziemię. Mordercę odstawiono natychmiast do więzienia, a jeszcze tego samego dnia odbył z nim sołtys Lichterhans przesłuchy. Zabójca tłomaczył się skruszony, że działał pod wpływem kurczu sercowego i wcale nie wiedział co robi. — Pochodzi on ze Zagórza z rodziców pijaków i odziedziczył po nich piętno pijackie. Brat mordercy otruł się w roku zeszłym w pijaństwie. Jako inwalida wojskowy pobierał 27 marek miesięcznego wsparcia i w nieszczęsnym tym dniu poszedł do Sopotu, ażeby szukać zajęcia.

* **Wzorowy stróż bezpieczeństwa.** Niesłychanych nadużyć dopuścił się sierżant policyjny Emil Rindfleisch z Antonienhütte na Górnym Śląsku. Cieślę Borlika, chcącego zgłosić kradzież, uderzył pięścią w twarz. Robotnika kopalnianego Błaszczyka, który przyszedł zameldować psa do podatku, odprowadził do celi więziennej, ponieważ mu za głośno mówił i tam rozpłatał mu prawą dłoń pałaszem tak niebezpiecznie, że Błaszczyk przeleżał 5 miesięcy w lazarecie i do dziś dnia jest półinwalidą. Najgorzej obszedł się z robotnikiem kopalnianym Brzykiem, który w stanie nietrzeźwym wybił szybę i potem usnął. Rindfleisch aresztował go w pomieszkaniu. Założył mu kajdanki a potem zaczął go obrabiać pałaszem. — Gdy Brzyk na pół nieprzytomny z bólu zaczął uciekać, puścił się za nim w pogoń i wciąż rąbał pałaszem, aż Brzyk upadł bezprzytomny na ziemię. Zrobiwszy sobie kilka notatek, pozostawił nieszczęśliwego jego losowi. Brzyk przeleżał pół roku w lazarecie i pozostał do dziś dnia inwalidą. Za te nadużycia stawał Rindfleisch przed izbą karną w Bytomiu. Prokurator wniósł za Brzyka 50 mk., za Błaszczyka 15 mk., a za Borlika także 50 mk. kary! Sąd atoli nie mógł się zgodzić na tak łagodny wniosek pana prokuratora i skazał policjanta za pokaleczenie Borlika i Brzyka na trzy miesiące więzienia. co do Błaszczyka nie zdołano policjantowi udowodnić żadnej winy.

* **Podgórze.** Służąca pana K. skaleczyła się nieznacznie w rękę przy siekaniu mięsa. Początkowo ranka jej nie dolegała, później uczuła w niej palenie, aby więc ochłodzić rękę, obłożyła ją sobie świeżym krowieńcem, skutek tego arcymądrego leczenia jest ten, że nastąpiło zatrucie krwi, które już tak postąpiło, że dziewczyna może umrze. — Że też to takie nieostrożności, pomimo tylu przestróg w pismach, popełniać można. Niestety jest jeszcze wielu takich, którzy pism nie trzymają.

* **Berlin.** Mordercę Glasserowej już przychwycono. Jest nim brukarz Schmidt.

* **Zawieje śnieżne** od wczoraj srożą się w Prusiech Wschodnich.

* **W Altenessen** przed dworcem zderzył się pociąg osobowy z towarowym. Prowadzący pociąg jest ciężko ranny; szkody materjalne są znaczne.

* **W Uddevalla** w Szwacji uczuto onegdaj silne trzęsienie ziemi.

* **Miasto G** miljony 195,828 mniej niż Pozn ludności i ludność niż nasza.

* **Kalendarz.** N Arkadjusza. Wschó 10, zachód o godz. Poniedziałek, dnia 13

Wiadomości liter

* **Nowy numer** gazety „Paris na miesiąc styczeń już wyszedł i można takowy nabyć u p. K. Ignatowicza.

Ruch w Towarzystwach.

* **Walne zebranie Towarzystwa Przemysłowego** w Poznaniu odbędzie się w czwartek, dnia 16 stycznia rb. o godzinie **9** - tej wieczorem na sali ogrodowej Domu Przemysłowego. Porządek obrad: 1) Zagajenie. 2) Wybór przewodniczącego walnego zebrania. 3) Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania. 4) Sprawozdanie: a. sokretarza, b. skazbnika i komisji rewizyjnej, c. bibljotekarza. 5) Komunikaty dyrekcji. 6) Wylosowanie obrazów (premje Tow. Sztuk Pięknych). 7) Wybór: a. prezesa, b. pięć członków zarządu. 8) Wnioski członków.

Dyrekcja:
Towarzystwa Przemysłowego w Poznaniu.
Prof. dr. Drygas, J. Zeyland,
prezes, sekretarz.

* **Roczne walne zebranie Towarz. Młodych Przemysłowców** w Poznaniu odbędzie się w poniedziałek dnia 13 b. m. wiecz. o godz. 9-tej na sali Domu Katolickiego. Na porządku obrad wybór zarządu.

Zarząd.

* **W niedzielę,** dnia 12 bm. odbędzie się walne zebranie filji ciesielskiej w Poznaniu polskiego Związku zawodowego w lokalu p. Kubickiego o godz. 12 i pół w południe.

Zarząd.

* **Zebrania i lekcje** Tow. Dramatycznego w Poznaniu odbywać się będą dotąd nie w Domu Katolickiem, lecz w lokalu p. Andrzejewskiego, św. Marcin nr. 4. — Przyszłe zebranie i lekcja odbędzie się w niedzielę, dnia 12. bm. o godz. 4 po południu.

Zarząd.

* **Zwyczajne zebranie** sług składowych „Oświata“ w Poznaniu odbędzie się w niedzielę, 12 bm. wiecz. o godz. 5 w lokalu p. Strzeleckiego, przy Nowym Rynku.

Zarząd.

* **Zebrania plenarne** Towarz. Uczni Handlowych w Poznaniu odbywają się teraz w niedzielę o godz. trzy kwadranse na 4 po południu, w zwykłych lokalach posiedzeń, na co zwracamy uwagę członków naszych.

Rada i Zarząd.

* **Katolickie Tow. Robotników Polskich** w Poznaniu (przy farze) najstarsze Tow. Związku Kat. Tow. Rob. Polskich obchodzi swą 15-letnią rocznicę, nie w niedzielę 12 bm., lecz **19 stycznia** o godz. 5 po poł. na sali Dominikańskiej uroczystem zebraniem. — Dziś dnia 11-go stycznia powinni członkowie odprawić spowiedź św. w swych parafialnych kościołach. W niedzielę zaś dnia 12 stycznia odprawi się o godz. 8 rano u Fary msza św. na intencją Tow,, podczas której członkowie przystąpią do komunji św. Delegatów innych Towarzystw robotniczych uprasza się o liczne przybycie,

Zarząd.

* **Herbatka** Stowarzyszenia personału żeńskiego w handlu i przemyśle odbędzie się w niedzielę dnia 12 bm. o godz. 7 wieczorem w lokalu Tow., ul. Jaskółcza nr. 10 a, na którą szan. członków uprzejmie zaprasza

Zarząd.

* **Wilda.** Zebranie Tow. Młodzieży polsko-katolickiej na Wildzie odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 6 po poł. w lokalu p. Szymańskiego, ulica Strumykowa nr. 37. Na porządku obrad ważne sprawy.

Zarząd,

* **Winiary.** Zwyczajne zebranie Tow. Przemysłowców we Winiarach odbędzie się we wtorek dnia 14 bm. o godz. 7 wieczor. w lokalu posiedzeń. Na porządku obrad odczyt oraz inne bardzo ważne sprawy.

Zarząd.

Obrona prawna.

* **Pani** W, L. odpowiadamy: Przeciw odmówieniu renty inwalidztwa, przysługuje prawo udwołanie się do sądu polubuwego, który w odpowiedniem piśmie musi być podany,

* **Panu** M, M. odpowiadamy: Granica przy zawarciu recensu separacyjnego ustanowiona jest miarodawczą.

* **Abonentowi w Jerzycach.** Piśmienny kontrakt jest wprawdzie ważny, ale wymierna może go w roku zaczepić jako nieważny, ponieważ przez sędziego wprowadzoną została w błąd, iż tylko 60 mk. rocznie żądać może za wymiar. W razie unieważnienia kontraktu może wymierca żądać tylko na gruncie pomieszkanie i utrzymanie, ale

ter... słów.

Wiadomości han...

Poznań, dnia 10 stycznia 190...

Pożyczka niemiecka 3 i pół proc.		
Pożyczka pruska ukons. 3 i pół proc.		
dto 3 proc.	82,40	
Listy zastawne pozn. 4 proc.	101,75	„
dto 3 i pół proc.	93,50	„
Listy rentowe pozn. 4 proc.	99,30	„
dto 3 i pół proc.	92,70	„
Renta włoska 4 proc.	103,50	„
Austrjacka renta złota 4 proc.	97,60	„
Austrjacka renta srebrna 4 dwie 5 prc.	99,25	„
Listy zastawne polskie 4 i pół proc.	88,25	„
Renta węgierska złota 4 proc.	93,25	„
Banknoty francuskie za 100 franków	81,45	„
Banknoty austrjackie za 100 koron	85,—	„
Banknoty rosyjskie za 100 rbs.	214,20	„

Poznań, 10 stycznia.
(Urzędowe sprawozdanie targowe miasta Poznania podług zestawienia policyjnego.)

Inne artykuły:		Cena najwyższa m.	Cena najniższa m.	Cena przeciętna m.
Słoma snopkowa za 100 kg.		6,—	4,50	5,25
Siano	„	8,50	7,50	8,—
Groch na paszę	„	—,—	—,—	—,—
Ziemniaki	„	4,60	4,—	4,30
Wołowina (od łopatki za 2 kg.		1,60	1,40	1,50
Wołowina (od brzucha	„	1,50	1,30	1,40
Wieprzowina	„	1,60	1,40	1,50
Cielęcina	„	1,60	1,40	1,50
Skopowina	„	1,60	1,40	1,50
Słonina	„	1,60	—,—	1,60
Masło	„	2,80	2,60	2,70
Łój wołowy	„	1,20	1,—	1,10
Jaja	za kopę	5,—	4,80	4,90

Wrocław, dnia 9 stycznia 1908 r.

	dobry tow. najw. cena mr.	dobry tow. najn. cena mr.	średni tow. najw. cena mr.	średni tow. najn. cena mr.	pośl. tow. najw. cena mr.	pośl. tow. najn. cena mr.
Pszenica biała	23,30	22,70	22,60	21,70	21,60	20,20
„ żółta	23,20	22,60	22,50	21,60	21,50	20,10
Żyto . . .	21,30	20,70	20,60	20,20	20,10	19,10
Jęczmień . .	16,—	15,80	15,70	15,40	15,30	15,—
dla brow.	18,30	17,80	17,70	17,30	—,—	—,—
Owies . . .	16,20	15,70	15,60	15,10	15,—	14,20
Groch Wikt.	24,—	23,—	22,—	21,—	20,—	19,—
Groch mały .	20,50	20,—	18,80	17,80	17,—	16,50

Bydgoszcz, dnia 9 stycznia 1908. (Sprawozdanie Izby handlowej). Pszenica niezm., niepor. najmniej 128 funtów holend. wagi 228 mk., gorszy gatunek niżej notowania. — Żyto niezmien., dobre, zdrowe, najmniej 121 funtów holenderskiej wagi 198 marek, najmniej 119 funtów holenderskiej wagi 191 marek, lżejszy gatunek 170—190 marek. — Jęczmień dla młynarzy 154—160 marek. — Jeczmień dla browarów 157—163 marek. — Groch na paszę 178 do 187 marek, do gotowania bez interesu. — Owies 149—159 marek. Ceny ustanowiono loco Bydgoszcz.

„Bibljoteka Powieści“

najtańsze i w treść najobfitsze pismo pow... ściowe polskie z obrazkami rozpoczyna tr... nasty rok istnienia. — Z nowym rocznik... rozpoczyna się druk następnych, nader ... mujących powieści: **„Reporter zbrodn...** przez M. Wołowskiego. **„Na dnie pr... paści“** przez M. Matheya (przekład z f... cuskiego) z obrazkami. **„Widmo w zam... ku“** przez A. Robinsona (przekład z angiel... skiego) z obrazkami. **„Pogoń za śmier... cią“** (przekład z francuskiego) z obrazkami **„Tajemnice Petersburga“** przez A. Górowskiego. **„Sto djabłów“** przez J. I. Kraszewskiego. **„Złoty człowiek“** przez M. Jokaja (przekład z węgierskiego). **„Sokół królewski“** przez W. Przyborowskiego. — Wszystkie te powieści są tak zajmujące, iż z niecierpliwością każdy czeka co tydzień dalszego ciągu. — Przedpłata tak w Poznaniu, jak i na wszystkich pocztach niemieckich wynosi

ćwierćrocznie tylko 75 fen.

Numera na okaz przesyła się darmo i franko.

Fr. Chocieszyński, Poznań-Posen.

Za wszelkie ogłoszenia i rekl... my nie bierze Redakcja żadnej o... powiedzialności.

Fabryka papierosów i tureck. tytun... „WULKAN“

I. F. J. Komendziński w Dreźnie

zwraca Szanownym Amatorom łaskawą uwag... na swoje papierosy i tureckie tytunie, któ... we wszystkich główniejszych odnośnych ha... dlach są do nabycia.

...ść!
...grających na
... i fortepianie.

... na skrzypce
... zawierają e wal-
...lopy, polki, polki
..., kadry e itd. **Cena**
...ko **1,50 mk.**, z franko
przesyłką **1,60 mk.**

Hej od ucha! Zbiór pieśni narodowych i tańców na skrzypce, 2 tomy **Cena tylko 2.10** z fr. przes

Polskie tańce na skrzypce Zawierają najpiękniejsze mazury, polki polonezy, galopady, kujawiaki i krakowiaki. 2 tomy. **Cena tylko 2,20 mk. z fr. przesyłką.**

Wieniec ulubionych melodyi narodowych na fortepian. Cena **1.50 mk.**, z fr. przes **1,60**

Polskie tańce na fortepian
2 tomy tylko 3,20 mk.
z franko przesyłką

101 tańców na fortepian 2 tomy tylko 2 20 mk. z fr. przesyłką

60 tańców na fortepian tylko 1,70 m
z franko przesyłką.

polec i przesła odwrotnie
Fr. Chocieszyński.
Poznań 01.

...nstrumentów

...ska 60. II. Skład: ulica Dolna Wałowa 1.
...o Rynku. dawniej ul. Nowa 11.

...kańska gitarowa cytra, którą natychmiast ...**ej nauki** może grać dziecko i starszy, do tego wszel... i niemieckie piosenki i tańce, po 8,50 mk. Lepsze 10, ...8 i 20 mk. Tak samo akordowe cytry po 4, 6, 10 mk. itd.

Bóg z nami! Bóg z nami!

Wielka warszawska koncertowa harmonika

Najlepszy wyrób, najmocniejsza w budowie z całego świata. Dwa rzędy głosów, dwa klucze, organ. głos tylko 4 mk. Ta sama lepszej budowy, 3 rzędy głosów, 3 klucze, tylko 5 mk. Dość lepiej budowana, 4 rzędy głosów, 4 klucze, tylko 6 mk. **Najnowszej konstrukcyi harmonika Mickiewicza.** Całe miechy z baleczek budowane, okute całe w nyklową blachę. Dubeltowe dna, tak, iż klawiatura wytrzyma przez to na wieczne czasy, 5 lat gwarancya, 2 klucze 7 marek, 3 klucze 8 mk., 4 klucze 10 mk. Harmonika 6 rzędowa: 6 prawdziwych kluczy, 136 organowych głos. tylko 15 M. **Skrzypce** dla każdego gracza, imponujące, wartość 10 mk., tylko 6 mk. z smyczkiem. **Skrzypce** lepszego gatunki z pudełkiem i smyczkiem tylko 10 mk. **Skrzypce** dla preparand. z pudełkiem i smyczkiem tylko 12 mk. **D. Klarnety** czarne z 5 klapami na wałkach mosiężne tylko 6 mk. **A. B. C. D. i Es. klarnety** ...6, 7, 8, 10, 12 klapami od 10 do 20 mk. i. t. d. **Fletowersy** ...bki, bębenki dla szkół, muzyki orkiestrowej i straży ogniowej. **Cello i kontrabasy** w różnych gatunkach. Do **akordowej i gitarowej cytry polskie nuty** i wszelkie inne istniejące.

Zamówienia odsyła się pod największą zadowalniającą usługą przez pocztę. **Polskie i niemieckie cenniki** na żądanie gratis i franko.

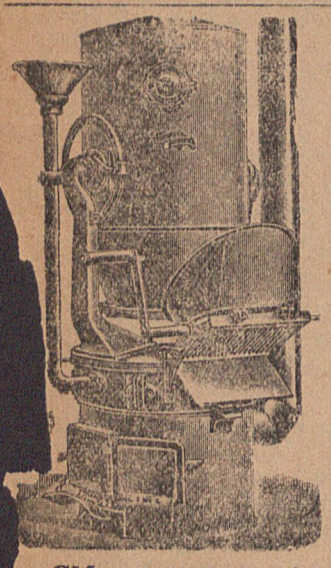
Aby uniknąć zwłoki w przesyłkach proszę adresować wyraźnie jak następuje: **W. Eibich, Posen, Breslauerstr. 60,** oraz proszę swój adres własny dokładnie podać.

Na stół toaletowy eleganckiego świata damskiego!

Coeur de Rose

Nowy wynalazek największej sensacyi i zadziwiającej działalności na polu kosmetycznem. — **Coeur de rose** nie jest żadną farbującą szminką, tylko zupełnie bezfarbnym, nieszkodliwem preparatem, który dopiero po nałożeniu i roztarciu na skórze wywołuje po później od naturalnych rumieńców, nie do odróżnienia różowy kolor i starczy na cały dzień. Żadne transpiracye ani krople deszczu nie mają najmniejszego wpływu na takową. Coeur de rose udziela **świeżo młodocianego** wyglądu i czyni skórę przy dłuższem użyciu miękką jak aksamit. — **Każda próba przez swój wpływ wypada nad spodziewanie** i prowadzi do stałego utrzymania tego prawdziwie upiększającego środka.

Cena za puszkę na dłuższy czas wystarczającą **3 mk.** Miejsca sprzedaży w Poznaniu u pana **R. Buchholz, ul. Wilhelmowska 23 i T. Müller, św. Marcin 62.**

Najnowszej konstrukcyi

parownik

Akra Reforma

Reussa, nie podlegający kontroli policyjnej, zużywaj. **mało tylko opału,** nie potrzebujący obmurowania, z gniotownikiem, lub bez tegoż. **Zwycięzca na międzynarodowych konkursach parowników w Wiedniu i w Warszawie.** W pół zawodnictw obok innych z parownikiem Ventzkiego. **Tysiące tych parowników pracuje z najlepszym skutkiem, tak w kraju, jak za granicą.**

Główny reprezentant na W. Ks. Poznańskie.

Adres do listów: **A. Bryliński** Poznań — Posen. **A. Bryliński,** Adres do telegr. **A. Bryliński** Posen.

Poznań, ulica Rycerska nr. 11-a.
Telefon nr. 69.

Skład machin i narzędzi rolniczych, krajowego i zagranicznego wyrobu. Części zapasowe do pługów i rozm. machin.

Pracownia do napraw.

2,60 mk. 6 mk.

Najlepsze zegarki

przeszło 30,000 odkupionych!

Dobrze chodzące, nikl. remont. zegarki z wskaz. sek. 36 g. chodz.	2 60 M.
Gloria srebr. rem. zegarki, ładnie rytow. z wskaz. sek. 36 g. chodz.	2 75 M.
Prawdz. pozł. remont. zegarek I-a szwajcarski werk, 36 g. chodz.	4 75 M.
Roskop patent. remont. zegarek podwójnie kryty	6 00 M.
Ameryk. złoty double remontoir. zegarek, ładnie rytow. 3 kaps.	6 50 M.

...każdy zegarek 3-letnia pism. gwarancya. — Wysełka za zaliczkę.

... KOHANE, eksp. zegarków Kraków, Krakau 334.

Za niestosowne pieniądze z powrotem.

Niezliczone powtórne zamówienia od osób wysoko postawionych, także inne osoby otrzymają cennik gratis i franko. 171

Cegielnia

w dobrym biegu, budynki nowe, murowane, 37 mórg pszennej ziemi, z 8 morgami łąk, korzystnie do nabycia. Bliższej wiadomości udzieli 229

Piotr Sobański, Sarnowa, Kr. Rawitsch.

URZĄDZENIE
do handlu kolonialnego lub wiktualnego jest tanio do sprzedan.
S. ANDRZEJEWSKI
ul. Wysoka 3 (Jerzyce). 229

Baczność!

Dla sprzedaj. interesy! Dla sprzedaj. posiadłości!

Chce Pan szybko sprzedać?
Chce Pan rzetelnie sprzedać?
Chce Pan z dobrym zarobkiem sprzedać? to niechaj się Pan uda do najlepiej renomowanego otwartego towarzystwa handlowego.

Meckelburg & Co
Centrala w Poznaniu przy ul. Wiktoryi nr. 3.
Odwiedzenie bez kosztów.
Telefon nr. 883.

Gościniec

w **Samostrzelu** wydzierżaw. będzie z dniem 1. 4. 08 na licytacyi dnia 22 bm. o godz. 3 popołudniu. Reflektanci winni wykazać się kapitałem przynajmniej 2000 mk., a każdy licytujący złożyć musi 500 marek kaucyi. Bliższe warunki podane będą w terminie. 217

Zarząd dóbr.

Skład towarów krótkich, trykot., bombrezy, filców oraz fabrykę waty,

istniejący od 35 lat, w dobrym biegu i stałą klientelą, w centrum miasta Poznania, zaraz do sprzedania. Zgłosz. piśm. do eksped. Wielkopol. pod nr. 226

Mam miejsca dla: **kowali, stelmachów, włodarzy, forczpanów** z zacięż., **ogrodników** kaw, z usł., **służących, kucharzy, gospodyń, bon, panien służ., pokojowych, ludzi** na dep., **urzędnika** żon. na 800 mk. kaw. 700 i 1200 mk., **pisarzy** gosp., **gorzelnika** w starszym wieku zaraz. 206

Pośrednik miejsc Stellenvermittler
Stanisław Tuczyński,
Posen, Ritterstr, 10, (Telf. 1644.)

Grobla 4 i 5

są **mieszkania od 2—3 pokoji** wraz z należytośc. **1 skład i 3 sklepy składowe** natychmiast do wynajęcia. Bliższ. wiadomośc u stróża domu. 219

Kawaler, kupiec 24 lata stary, który ma stałe zatrudnienie dla braku w tutejszych stronach polek, szuka na tej drodze

żony.

Panny lub wdowy z dobrem wychowaniem niech raczą swe ofer. z fotogr. nadesł. p. n. **80 W. S.** Hauptpostl. **Bochum** Westf.

Oberża w Pr. Zach. z 4 mrg. roli nowo wybud. stajnia, stodoła, interes w bardzo dobr. biegu z pow. chor. właśc. jest zaraz do sprzed. Cena 17 tys. mk., wpłaty 5 tys. mk., **Oberża** w Pr. Zach. z 8 mrg. roli, 3 mile od miasta, sama jedna we wsi i na okol., w miej. szkoła, leśn., w tej ob. odbyw. się wsz. wyp., bardzo tanio można dost. drzewa, ścielki i pastw. w lesie. Bud. dobre. Cena 20 tys. mk. Zal. 4—5 tys. mrk. Spieszn. zgł. **B. R. 100** Hauptpost **Bromberg.** 232

1 wóz
3 cal. nowy, **1 rolwaga** używ. w dob. stanie, **1 ręczny wózek** używ. tanio do sprzedania. **Studziński,** ul. Wenecka 8.

Eleganckie
kostyumy maskowe
dla pań i panów wypożycza tanio pani **Matthiae,**
ulica Strzelecka nr. 30 III ptr.

Na dobrem miejscu
interes
rolniczo komisowy
połączony z biurem stręczeń i zleceń dla sług i robotników wszelkiego rodzaju. Istniejący od r. 1887, bardzo dobrze prosperujący i w najlepszym biegu, jest dla choroby i kalectwa właściciela pod bardzo korzystnemi warunkami od każdego czasu do objęc. Zgłoszenia piśm. uprasza do eksped. Wielkopol. pod nr. 227.

Bank udziela pod korzystn. warunk. **POŻYCZKI** od 200 m pocz. po 6 proc. Bliższe wiad. **P. Górski,** ul. Posadowskiego 2
Znaczek na odpowiedź 121

Ożenek! Wdowiec z dziećmi 40 lat liczący, pośiad. śliczne gospodarstwo na wsi blisko Poznaniu, 90 mórg poszukuje

żony.

Starsze panny lub bezdziet. wdowy raczą łaskawie swe oferty nadesłać do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. 220-

PRIMA BRYKIET SALONOWY
z natychmiastową dostawą poleca li tylko we wagonowych ładunkach do każdej stacyi kolejowej
Wacław Brzeski,
Produkta górnicze i hutn. en gr. Poznań, ul. Wiedeńska 7. Tel, 2210

Wysokie wynagrodzenie wyznaczam za wskazanie mi dzierżawy

gościńca dominial.

od 1. 4. 08. Zgłoszenia przyjm. ekspedycya Wielkop. pod nr. 8.

Kamienica

przy głównej ulicy przedmieścia Poznania, w której 4 składy się znajdują, odrzucające ładne zyski, jest bardzo korzystnie do nabycia lub do zamiany na dobry gościniec. Właściciel jako cieśla reflektuje tylko na gościniec, gdzie okolica dla ciesielstwa stósowna.

Zgłoszenia uprasza 124
Biuro Centralne
Kędziora & Koszczyński
ul. Wodna 13 — Telef. 614.

Panienki
chcące się dobrze wyuczyć krawiecczyzny, przyjmie zaraz i później Zamiejscowe także na stół i stancyą. **Anastazya Obst,**
Swarzędz (Schwersenz). 210

Donoszę uprzejmie, iż z dniem 1 stycznia 08 nabyłem **fabrykę asfaltu, tektur ogniotrwałej i przetworów smołowcowych wraz z przedsiębiorstwem krycia dachów, asfaltowań i t. d.**

pod firmą

Sobecki & Wrzesiński T. z o. p.

którą dotychczas wspólnie z p. S. Wrzesińskim jako kierownik prowadziłem, na **moją wyłączną własność** Interes ten dalej prowadzić będę pod firmą

Jan Sobecki.

Zużywając do fabrykacji li tylko najlepsze surowce, do prac dachowych wyłącznie doborowy materjał, a zatrudniając wypróbowany personał, nie wątpię, że wszelkim wymaganiom zadość uczynię.

Polecając przedsiębiorstwo łaskawym względom, pozostaję
z głębokim szacunkiem
Jan Sobecki.

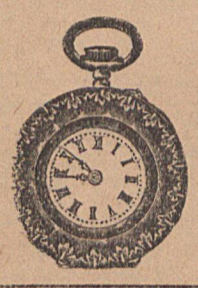
Fabryka: Główna pod Poznaniem. Telefon nr. 250. Biuro: ...nlica Berlińska 20.

Na **astmę, eukaliptyzm,** ból zębów, żołądka, kaszel, zaziębienie każdego rodzaju, używ. stale „Fuco!“ 100 proc. eucalyptus. olejek. Butelka 2 i 1 mk. Skutek zadziwiający.
W **aptekach** i **drogeryach** do nabycia. 201

Siemię śrótowane

do paszy dla bydła ofiaruje tanio 215
PHILIPP ROSENTHAL, Poznań, ul. Podgórna 6. (Bergstr. 6).

Jedyne najtańsze źródło

Budzik głośno dzwoniący	1 85 mk.
Zegarek kieszonkowy niklowy	2 35 mk.
Zegarek czysto srebrny	6 85 mk.

Cenniki ok. 2000 ilustracyi wyseł. **darmo i franko**

M. Danecki
Poznań. Posen.
Bismarckstr. nr. 2.

Teatr Apollo

Dziś w niedzielę
2 wielkie galowe przedstawienia
sensacyjnego 223
noworocznego
programu
Przedtem od godz. 3 i pół po nizkich cenach (Wstęp 30 fen.
Ludowe popołud. przedstawienie.
Dzieci mają **przystęp** na wszystkie **przedstawienia.**

W Mosinie od 15. 1. lub 1. 2. 08 jest duży

cylindrowy wiatrak

do wydzierżawienia. Zgł. przyjm. **B. Kamiński,** 213
Budzyn, Mosina.

Służący żon., **Kucharz** ż., **Ogrodnik** żon. **z usługą, Kuchmistrz** kaw. na wysoką pensyą, **Bażanternik,** kawal., potrzebni od **kwietnia.**
Pośred. posad „Stellenvermittler“
Franciszek Niedzielski,
Posen, Wienerstr. 6 pt. Telf. 1036.

(Również **potrz. od kwietnia: włódarze** żon., **kowale** żon., **maszyniści,** kilku **stangretów i stelmachów** do dworów). 224

Panna

z dobrej rodziny, wydoskonalona w stroju, pragnie przyjąć miejsce strojarki na prowincyą. Łaskawe oferty proszę nadesłać do eksped. Wielkopolanina pod nr. 182.

Wolontariusz

potrzebny zaraz do większego zakładu fabrycznego. Zgłoszenia do ekspedycji Wielkopolanina pod nr. 222.

Folwark

jest do sprzedania lub do zamienienia na kamienice. Oferty do eksped. Wielkopol, pod nr. 197.

Potrzebni od kwietnia:
3 ogrodników kaw. na 90 do 100 tal., **gospodyni** na 400 M. **stangret, rządzca** gosp. ż. na 1200 mk., **pisarz g., służący** kaw., **kucharz.** Potrz. zaraz: **2 gospodynie** po 80 tal., **służący** kaw. 218
Pośrednik posad i dóbr.
Adr. **Władysław Karwat,**
Posen, Bäckerstr. 4. Telf. 2560.

Dom. Gola, per Gostyń poszukuję od 1. 4. 08 177

stelmacha

najchętniej z **zaciężnikiem.**
Med. drogerya poszukuję

ucznia

syna uczciwych rodziców z lepsz. wykształceniem, od 1 kwietnia lub prędzej. Ręce szkolne fachowe wykształcenie. 145
W. Staniszewski, Bytom.
(Beuthen O. S., Löwen Drogerie.)

BOROWY żonaty w młodsz. latach na 200 mrk. i deputat. tantyemę, rolę i łąki do użytku 10 mórg, potrzebny od kwietnia. Pośred. posad „Stellenvermittler“, **Franciszek Niedzielski,** Posen, Wienerstr. 6 p. Telf. 1036.
(**Strangret** żon. do cugowej stajni w hrab. dworze także potrzebny od 1. 4. 08). 225

SŁUŻĄCA
która ma chęć z państwem do Hamburga wyjechać, może się zaraz zgłosić. **Poznań, św. Marcin 29** III ptr.

Owczarza z owczark., **kowala** ż., **Stelmacha** na duży kontrakt poszukuje 1. 4. 08.
Antoni Krajewski,
Stellenvermittler, Wienerstr, 9.
Ogrodowego kaw. zaraz i żonatego. 212

Ucznia

starsz. z dobrem wykształceniem szkolnem poszukuję 208
PAWEŁ WOLFF,
drogerja
Poznań, plac Wilhelmowski 3.

Uczeń

może się zgłosić zaraz lub od 1. kwietnia r. b. 207
E. Kurnatowski,
balwierz i fryzyer, ul. Wodna 8.

Spółka stolarska

Tischler Rohstoff- und Absatzverein E. G. m. b. H.

Poznań, tylko Jezuicka 5 przy Farze. Telf. 207.

poleca **meble** i całkowite **wyprawy** w wielkim wyborze po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Jan Kasprowski w Poznaniu.

...strumentów

...ska 60. II. Skład: ulica Dolna Wałowa 1.
...o Rynku. dawniej ul. Nowa 11.

...ańska gitarowa cytra, którą natychmiast **...j nauki** może grać dziecko i starszy, do tego wszelkie i niemieckie piosenki i tańce, po 8,50 mk. Lepsze 10, ...8 i 20 mk. Tak samo akordowe cytry po 4, 6, 10 mk. itd.

Bóg z nami! **Bóg z nami!**

Wielka warszawska koncertowa harmonika

Najlepszy wyrób, najmocniejsza w budowie z całego świata. Dwa rzędy głosów, dwa klucze, organ. głos tylko 4 mk. Ta sama lepszej budowy, 3 rzędy głosów, 3 klucze, tylko 5 mk. Dość lepiej budowana, 4 rzędy głosów, 4 klucze, tylko 6 mk. **Najnowszej konstrukcyi harmonika Mickiewicza.** Całe miechy z baleczek budowane, okute całe w nyklową blachę. Dubeltowe dna, tak, iż klawiatura wytrzyma przez to na wieczne czasy, 5 lat gwarancya, 2 klucze 7 marek, 3 klucze 8 mk., 4 klucze 10 mk. Harmonika 6 rzędowa: 6 prawdziwych kluczy, 136 organowych głos. tylko 15 M. **Skrzypce** dla każdego gracza, imponujące, wartość 10 mk., tylko 6 mk. z smyczkiem. **Skrzypce** lepszego gatunki z pudełkiem i smyczkiem tylko 10 mk. **Skrzypce** dla preparand. z pudełkiem i smyczkiem tylko 12 mk. **D. Klarnety** czarne z 5 klapami na wałkach mosiężne tylko 6 mk. **A. B. C. D. i Es. klarnety** 6, 7, 8, 10, 12 klapami od 10 do 20 mk. i. t. d. **Fletowersy** ...bki, bębenki dla szkół, muzyki orkiestrowej i straży ogniowej. **Cello i kontrabasy** w różnych gatunkach. Do **akordowej i gitarowej cytry polskie nuty** i wszelkie inne istniejące.

Zamówienia odsyła się pod największą zadowalniającą usługą przez pocztę. **Polskie i niemieckie cenniki** na żądanie gratis i franko.

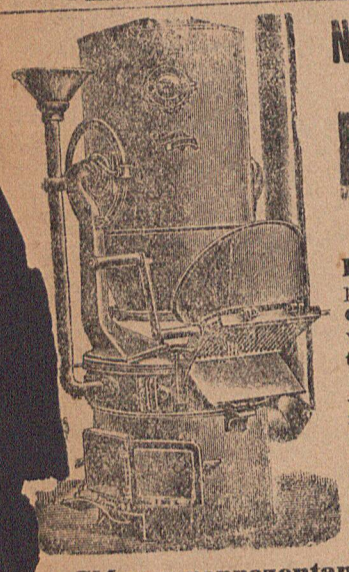
Aby uniknąć zwłoki w przesyłkach proszę adresować wyraźnie jak następuje: **W. Eibich, Posen, Breslauerstr. 60,** oraz proszę swój adres własny dokładnie podać.

Na stół toaletowy eleganckiego świata damskiego!

Coeur de Rose

Nowy wynalazek największej sensacyi i zadziwiającej działalności na polu kosmetycznem. — **Coeur de rose** nie jest żadną farbującą szminką, tylko zupełnie bezfarbnym, nieszkodliwem preparatem, który dopiero po nałożeniu i roztarciu na skórze wywołuje po później od naturalnych rumieńców, nie do odróżnienia różowy kolor i starczy na cały dzień. Żadne transpiracye ani krople deszczu nie mają najmniejszego wpływu na takową. Coeur de rose udziela **świeżo młodocianego** wyglądu i czyni skórę przy dłuższem użyciu miękką jak aksamit. — **Każda próba przez swój wpływ wypada nad spodziewanie** i prowadzi do stałego utrzymania tego prawdziwie upiększającego środka.

Cena za puszkę na dłuższy czas wystarczającą **3 mk.** Miejsca sprzedaży w Poznaniu u pana **R. Buchholz, ul. Wilhelmowska 23 i T. Müller, św. Marcin 62.**

Najnowszej konstrukcyi

parowni...

Akra Reforma

Reussa, nie podlegający kontroli policyjnej, zużywaj. **mało tylko opału,** nie potrzebujący obmurowania, z gniotownikiem, lub bez tegoż. **Zwycięzca na międzynarodowych konkursach parowników w Wiedniu i w Warszawie.** W pół zawodnictw obok innych z parownikiem Ventzkiego. **Tysiące tych parowników pracuje z najlepszym skutkiem, tak w kraju, jak za granicą.**

Główny reprezentant na W. Ks. Poznańskie.

Adres do listów: **A. Bryliński** Poznań — Posen. **A. Bryliński,** Adres do telegr. **A. Bryliński** Posen.

Poznań, ulica Rycerska nr. 11-a.
Telefon nr. 69.

Skład machin i narzędzi rolniczych, krajowego i zagranicznego wyrobu. Części zapasowe do pługów i rozm. machin.

Pracownia do napraw.

2,60 mk. **6 mk.**

Najlepsze zegarki

przeszło 30,000 odkupionych!

Dobrze chodzące, nikl. remont. zegarki z wskaz. sek. 36 g. chodz. **2,60** M.
Gloria srebr. rem. zegarki, ładnie rytow. z wskaz. sek. 36 g. chodz. **2,75** M.
Prawdz. pozł. remont. zegarek I-a szwajcarski werk, 36 g. chodz. **4,75** M.
Roskop patent. remont. zegarek podwójnie kryty . . . . **6,00** M.
Ameryk. złoty double remontoir. zegarek, ładnie rytow. 3 kaps. **6,50** M.

...każdy zegarek 3-letnia piśm. gwarancya. — Wysełka za zaliczkę.

... KOHANE, eksp. zegarków Kraków, Krakau 334.

Za niestosowne pieniądze z powrotem.

Niezliczone powtórne zamówienia od osób wysoko postawionych, także inne osoby otrzymają cennik gratis i franko. 171

...ść!
...grających na ... i fortepianie.

... na skrzypce ...zawierają e walczyki, polki, polki ..., kadryle itd **Cena ... 1,50 mk.,** z franko przesyłką 1,60 mk.

Hej od ucha! Zbiór pieśni narodowych i tańców na skrzypce, 2 tomy **Cena tylko 2,10** z fr. przes

Polskie tańce na skrzypce Zawierają najpiękniejsze mazury, polki polonezy, galopady, kujawiaki i krakowiaki. 2 tomy. **Cena tylko 2,20 mk. z fr. przesyłką.**

Wiedniec ulubionych melodyi narodowych na fortepian. Cena 1.50 mk., z fr. przez 1,60

Polskie tańce na fortepian 2 tomy tylko 3,20 mk. z franko przesyłką

101 tańców na fortepian 2 tomy tylko 2,20 mk. z fr. przesyłką

60 tańców na fortepian tylko 1,70 m z franko przesyłką.

polec i przesła odwrotnie
Fr. Chocieszyński,
Poznań 01.

Cegielnia

w dobrym biegu, budynki nowe, murowane, 37 mórg pszennej ziemi, z 8 morgami łąk, korzystnie do nabycia. Bliższej wiadomości udzieli 229
Piotr Sobański, Sarnowa, Kr. Rawitsch.

URZĄDZENIE
do handlu kolonialnego lub wiktualnego jest tanio do sprzedan.
S. ANDRZEJEWSKI
ul. Wysoka 3 (Jerzyce). 229

Baczność!

Ola sprzedaj. interesy!
Ola sprzedaj. posiadłości!

Chce Pan szybko sprzedać?
Chce Pan rzetelnie sprzedać?
Chce Pan z dobrym zarobkiem sprzedać? to niechaj się Pan uda do najlepiej renomowanego otwartego towarzystwa handlowego.

Meckelburg & Co
Centrala w Poznaniu przy ul. Wiktoryi nr. 3.
Odwiedzenie bez kosztów.
Telefon nr. 883.

Gościniec

w **Samostrzelu** wydzierżaw. będzie z dniem 1. 4. 08 na licytacyi dnia 22 bm. o godz. 3 popołudniu. Reflektanci winni wykazać się kapitałem przynajmniej 2000 mk., a każdy licytujący złożyć musi 500 marek kaucyi. Bliższe warunki podane będą w terminie. 217

Zarząd dóbr.

Skład towarów krótkich, trykot., bambaszy. filców oraz fabrykę waty,

istniejący od 35 lat, w dobrym biegu i stałą klientelą, w centrum miasta Poznania, zaraz do sprzedania. Zgłosz. piśm. do eksped. Wielkopol. pod nr. 226

Mam miejsca dla: **kowali, stelmachów, włodarzy, forczpanów** z zacięż., **ogrodników** kaw, z usł., **służących, kucharzy, gospodyń, bon, panien służ., pokojowych, ludzi** na dep., **urzędnika** żon. na 800 mk. kaw. 700 i 1200 mk., **pisarzy** gosp., **gorzelnika** w starszym wieku zaraz. 206

Pośrednik miejsc Stellenvermittler
Stanisław Tuczyński,
Posen, Ritterstr, 10, (Telf. 1644.)

Grobla 4 1 5

są **mieszkania od 2—3 pokoji** wraz z należytośc. **1 skład i 3 sklepy składowe** natychmiast do wynajęcia. Bliższ. wiadomośc u stróża domu. 219

Kawaler, kupiec 24 lata stary, który ma stałe zatrudnienie dla braku w tutejszych stronach polek, szuka na tej drodze

żony.

Panny lub wdowy z dobrem wychowaniem niech raczą swe ofer. z fotogr. nadesł. p. n. **80 W. S.** Hauptpostl. **Bochum** Westf.

Donoszę uprzejmie, iż z dniem 1 stycznia 08 nabyłem **fabrykę asfaltu, tektur ogniotrwałej i przetworów smołowcow ch wraz z przedsiębiorstwem krycia dachów, asfaltowań i t d.** pod firmą

Sobecki & Wrzesiński T. z o. p.

którą dotychczas wspólnie z p. S. Wrzesińskim jako kierownik prowadziłem, na **moją wyłączną własność** Interes ten dalej prowadzić będę pod firmą

Jan Sobecki.

Zużywając do fabrykacji li tylko najlepsze surowce, do prac dachowych wyłącznie doborowy materjał, a zatrudniając wypróbowany personał, nie wątpię, że wszelkim wymaganiom zadość uczynię.

Polecając przedsiębiorstwo łaskawym względom, pozostaję z głębokim szacunkiem

Jan Sobecki.

Fabryka: Główna pod Poznaniem. Telefon nr. 250. Biuro: ulica Berlińska 20.

Oberża w Pr. Zach. z 4 mrg. roli nowo wybud. stajnia, stodoła, interes w bardzo dobr. biegu z pow. chor. właśc. jest zaraz do sprzed. Cena 17 tys. mk., wpłaty 5 tys. mk., **Oberża** w Pr. Zach. z 8 mrg. roli, 3 mile od miasta, sama jedna we wsi i na okol., w miej. szkoła, leśn., w tej ob. odbyw. się wsz. wyp., bardzo tanio można dost. drzewa, ścieżki i pastw. w lesie. Bud. dobre. Cena 20 tys. mk. Zal. 4—5 tys. mrk. Spieszn. zgł. **B. R. 100** Hauptpost **Bromberg.** 232

---

1 wóz
3 cal. nowy, **1 rolwaga** używ. w dob. stanie, **1 ręczny wózek** używ. tanio do sprzedania. **Studziński,** ul. Wenecka 8.

Eleganckie kostyumy maskowe
dla pań i panów wypożycza tanio pani **Matthiae,**
ulica Strzelecka nr. 30 III ptr.

Na dobrem miejscu

interes rolniczo komisowy

połączony z biurem stręczeń i zleceń dla sług i robotników wszelkiego rodzaju. Istniejący od r. 1887, bardzo dobrze prosperujący i w najlepszym biegu, jest dla choroby i kalectwa właściciela pod bardzo korzystnemi warunkami od każdego czasu do objęc. Zgłoszenia piśm. uprasza do eksped. Wielkopol. pod nr. 227.

Bank udziela pod korzystn. warunk. **POŻYCZKI** od 200 m pocz. po 6 proc. Bliższe wiad. **P. Górski,** ul. Posadowskiego 2 Znaczek na odpowiedź 121

Ożenek! Wdowiec z dziećmi 40 lat liczący, pośiad. śliczne gospodarstwo na wsi blisko Poznaniu, 90 mórg poszukuje

żony.

Starsze panny lub bezdziet. wdowy raczą łaskawie swe oferty nadesłać do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. 220.

PRIMA BRYKIET SALONOWY

z natychmiastową dostawą poleca li tylko we wagonowych ładunkach do każdej stacyi kolejowej

Wacław Brzeski,
Produkta górnicze i hutn. en gr. Poznań, ul. Wiedeńska 7. Tel, 2210

Wysokie wynagrodzenie wyznaczam za wskazanie mi dzierżawy

gościńca dominial.

od 1. 4. 08. Zgłoszenia przyjm. ekspedycya Wielkop. pod nr. 8.

Kamienica

przy głównej ulicy przedmieścia Poznania, w której 4 składy się znajdują, odrzucające ładne zyski, jest bardzo korzystnie do nabycia lub do zamiany na dobry gościniec. Właściciel jako cieśla reflektuje tylko na gościniec, gdzie okolica dla ciesielstwa stósowna.

Zgłoszenia uprasza 124
Biuro Centralne
Kędziora & Koszczyński
ul. Wodna 13 — Telef. 614.

Panienki

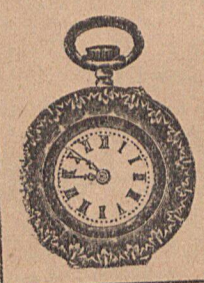
chcące się dobrze wyuczyć krawieczyzny, przyjmie zaraz i później Zamiejscowe także na stół i stancyą. **Anastazya Obst,** Swarzędz (Schwersenz). 210

Na **astmę, eukaliptyzm,** ból zębów, żołądka, kaszel, zaziębienie każdego rodzaju, używ. stale „Fuco!“ 100 proc. eucalyptus. olejek. Butelka 2 i 1 mk. Skutek zadziwiający.
W **aptekach** i **drogeryach** do nabycia. 201

Siemię śrùtowane

do paszy dla bydła ofiaruje tanio 215
PHILIPP ROSENTHAL, Poznań, ul. Podgórna 6. (Bergstr. 6).

Jedyne najtańsze źródło

Budzik głośno dzwoniący **1,85** mk.
Zegarek kieszonkowy niklowy **2,35** mk.
Zegarek czysto srebrny **6,85** mk.
Cenniki ok. 2000 ilustracyi wyseł. darmo i franko

M. Danecki
Poznań. Posen.
Bismarckstr. nr. 2.

Teatr Apollo

Dziś w niedzielę
2 wielkie galowe przedstawienia
sensacyjnego 223
noworocznego
programu

Przedtem od godz. 3 i pół po nizkich cenach (Wstęp 30 fen.
Ludowe popołud. przedstawienie.
Dzieci mają **przystęp** na wszystkie **przedstawienia.**

W Mosinie od 15. 1. lub 1. 2. 08 jest duży

cylindrowy wiatrak

do wydzierżawienia. Zgł. przyjm. **B. Kamiński,** 213
Budzyn, Mosina.

Służący żon., **Kucharz** ż., **Ogrodnik** żon. **z usługą, Kuchmistrz** kaw. na wysoką pensyą, **Bażanternik,** kawal., potrzebni od **kwietnia.**

Pośred. posad „Stellenvermittler“
Franciszek Niedzielski,
Posen, Wienerstr. 6 pt. Telf. 1036.

(Również **potrz. od kwietnia: włódarze** żon., **kowale** żon., **maszyniści,** kilku **stangretów i stelmachów** do dworów). 224

Panna

z dobrej rodziny, wydoskonalona w stroju, pragnie przyjąć miejsce strojarki na prowincyą. Łaskawe oferty proszę nadesłać do eksped. Wielkopolanina pod nr. 182.

Wolontar usz

potrzebny zaraz do większego zakładu fabrycznego. Zgłoszenia do ekspedycji Wielkopolanina pod nr. 222.

Folwark

jest do sprzedania lub do zamienienia na kamienice. Oferty do eksped. Wielkopol, pod nr. 197.

Potrzebni od kwietnia:
3 ogrodników kaw. na 90 do 100 tal., **gospodyni** na 400 M. **stangret, rządzca** gosp. ż. na 1200 mk., **pisarz g., służący** kaw., **kucharz.** Potrz. zaraz: **2 gospodynie** po 80 tal., **służący** kaw. 218
Pośrednik posad i dóbr.
Adr. **Władysław Karwat,** Posen, Bäckerstr. 4. Telf. 2560.

Dom. Gola, per Gostyń poszukuję od 1. 4. 08 177

---

stelmacha

najchętniej z **zaciężnikiem.**
Med. drogerya poszukuje

ucznia

syna uczciwych rodziców z lepszem wykształceniem, od 1 kwietnia lub prędzej. Ręcze szkolne fachowe wykształcenie. 145
W. Staniszewski, Bytom. (Beuthen O. S., Löwen Drogerie.)

BOROWY żonaty w młodsz. latach na 200 mrk. i deputat. tantyemę, rolę i łąki do użytku 10 mórg, potrzebny od kwietnia. Pośred. posad „Stellenvermittler“, **Franciszek Niedzielski,** Posen, Wienerstr. 6 p. Telf. 1036.

(**Strangret** żon. do cugowej stajni w hrab. dworze także potrzebny od 1. 4. 08). 225

SŁUŻĄCA
która ma chęć z państwem do Hamburga wyjechać, może się zaraz zgłosić. **Poznań, św. Marcin 29** III ptr.

Owczarza z owczark., **kowala** ż., **Stelmacha** na duży kontrakt poszukuje 1. 4. 08.
Antoni Krajewski,
Stellenvermittler, Wienerstr, 9.

Ogrodowego kaw. zaraz i żonatego. 212

Uczni...

starsz. z dobrem wykształceniem szkolnem poszukuję 208
PAWEŁ WOLFF,
drogerja
Poznań, plac Wilhelmowski 3.

Uczeń

może się zgłosić zaraz lub od 1. kwietnia r. b. 207
E. Kurnatowski,
balwierz i fryzyer, ul. Wodna 8.

Spółka stolarska Tischler Rohstoff- und Absatzverein E. G. m. b. H.

Poznań, tylko Jezuicka 5 przy Farze. Telf. 207.

poleca **meble** i całkowite **wyprawy** w wielkim wyborze po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Jan Kasprowski w Poznaniu.

Trzeba być stałą

przy zakupnie kawy słodowej i energicznie się domagać tylko Kathreinera kawy słodowej. Gdyż jeśli się zamiast prawdziwej „Kathreinerki“ weźmie mniejwartościowe naśladownictwo, jest się zawsze poszkodowaną, ponieważ żadna druga kawa słodowa nie osięgnie nigdy tej zupełnej wartości spożywczej prawdziwej „Kathreinerki“. Kathreinera kawa słodowa — tylko w zamkniętej paczce, w znanem opakowaniu, z wizerunkiem i nazwiskiem księdza Kneippa i firmą fabryk Kathreinera kawy słodowej do nabycia — odznacza się w swoim rodzaju od wszelkich produktów przez swój wyborny do kawy podobny smak. Z pewnością żadna pani domu nie będzie chciała się zrzec tych ogromnych korzyści. 5578

Bleiben Sie fest

beim Einkaufe von Malzkaffee und bestehen Sie mit Entschiedenheit darauf, nur Kathreiners Malzkaffee zu erhalten. Denn wenn Sie statt des echten „Kathreiner“ eine minderwertige Nachahmung nehmen, sind Sie immer geschädigt, weil kein zweiter Malzkaffee den vollen Genusswert des echten „Kathreiner“ erreicht. Kathreiners Malzkaffee — nur in geschlossenem Paket in der bekannten Ausstattung mit Bild und Namen des Pfarrers Kneipp und der Firma Kathreiners Malzkaffee-Fabriken erhältlich — zeichnet sich vor sämtlichen Erzeugnissen seiner Art durch kaffeeähnlichen Wohlgeschmack aus. Diesen grossen Vorteil wird sich doch keine Hausfrau entgehen lassen wollen!

Sprzedaż drzewa.

w lasach Majętności Iwno odbędzie się więcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

1. **W poniedziałek 13-go t. m. w rew. Rujsca** oddziale 14 na 385 sosien i 360 klm.
2. **We wtorek 14-go t. m. w rew. Zbierkowo** (Sanniki) w oddziale 38 na 130 sztuk dęb. c 23,26 klmtr., 120 sztuk brzeziny 37,67 klm. i 400 sosien 235,69 klm.
3. **W sobotę, 18-go t. m. w rew. Kozia-Noga** (na Jesionce) na wałki olsz., stósy olsz., $^1/_2$ X 1 mtr. i drągi brzoz.

Początek każdego dnia o godz. pół do 10-tej przed południem w odnośnym porębie.

Iwno, w styczniu 1908. 115

Zarząd - leśny.

B. Szulczewski

ulica Wilhelmowska nr. 11.

Skład porcelany, fajansów, szkła.

Lampy, naftowe, gazowe.
Oświetlenie spirytusowe.
Kompletne wyprawy.
Urządzenia hotelowe.
Abażury. Przedmioty galanteryjne.
Pająki do kościołów.
Ampułki.

Wypożyczanie szkła i porcelany po cenach umiarkowanych.

Mamy zawsze na sprzedaż:

Majątkowe gospodarstwa od 30 do 50 mórg i
Posady chałupnicze od 3—20 mórg duże,
a także tylko
domy z ogrodami do 2 mórg.

Nasza kasa płaci od złożonych

oszczędności

4 **procent** na każdorazowe żądanie,
4 i pół „ za kwartalnem wypowiedzeniem,
5 „ za półrocznem wypowiedzeniem.

Kto ma u nas depozyt złożony, choćby za półrocznem wypowiedzeniem, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt natychmiast.

Dobre 5 procent wynoszące **hipoteki** mamy zawsze na sprzedaż.

Adresować trzeba jak następuje:

Bank Parcelacyjny w Kościanie

E. G. m. b. H. **Kosten** (Posen).

Jedyna
Jeneralna ajentura i główny skład
S. Zychliński
w Poznaniu.
Cygara w największym wyborze.

Bank Związku Spółek Zarobkowych

w Poznaniu

przyjmuje

pieniądze w depozyt

i płaci zależnie od długości czasu wypowiedzenia 3 i pół, 4, 4¼ i 4 i pół licząc procent od dnia złożenia depozytu. Kapitały większe oprocentowujemy na mocy osobnej umowy.

Polecamy się nadto do zaprowadzenia **skont czekowych** załatwiania **wszelkich transakcyi bankierskich.** 6139

Biblioteka Powieści

najtańsze i w treści najobfitsze pismo powieściowe polskie z obrazkami

rozpoczęła dnia 4-go stycznia r. 1908 trzynasty rok istnienia.

Z nowym rokiem rozpoczyna się druk następujących nader zajmujących powieści:

Reporter zbrodni Romans na tle stosunków warszawskich przez **Michała Wołowskiego.**

Na dnie przepaści przez **M. Mathey'a** z obrazkami (przekład z francuskiego).

Widmo w zamku przez **A. Robinsona** z obrazkami (przekład z angielskiego).

Tajemnice Petersburga przez **A. Górowskiego.**

Sokół królewski Powieść historyczna napisał **W. Przyborowski.**

Pogoń za śmiercią przez autora „Nowych Tajemnic Paryża“ z obrazkami (przekład z franc.)

Sto djabłów Powieść przez **J. I. Kraszewskiego.**

Złoty człowiek przez **Maurycego Jokay'a** (przekład z węgierskiego).

Przedpłata tak w Poznaniu jak i na wszystkich pocztach niemieckich wynosi ćwierćrocznie

tylko 75 fen.

Numera na okaz przesela się darmo i franko.

Fr. Chocieszyński, Po nań-Posen.

Najlepsze i najtańsze

CYGARA

100 sztuk

3 fenyg.	po	1,40, 1,80, 1,90	mk.
4 „	„	2,00, 2,20, 2,40	„
5 „	„	2,70, 3,00, 3,50	„
6 „	„	3,80, 4,20, 4,50	„
8 „	„	5,00, 5,50, 6,00	„
10 „	„	6,50, 7,00, 7,50	„

aż do 15 mk. za 100 sztuk.

Ażeby każdego o dobroci mych cygar przekonać, przesyłam już 100 cygar w 10 gatunkach po 10 sztuk w życzonej cenie przez zaliczkę. Przy odbiorze 500 sztuk dołączam na życzenie jeszcze piękny podarek darmo. 6975

P. POKORA

fabryka cygar, **Wejherowo,**
(Neustadt Wpr.) **Nr. 316-A.**
Potrzeba kilka 7096

KUŹNIA

z domem mieszkalnym i cokol. roli, w wielkiej wsi, gdzie mlecz. i bl. stacyi kolej. jest do wydz. lub do sprzed. Bl. wiad. u **R. Kamińskiego,** Poznań, ul. Fryderykowska 5 w pod. na pr. I.

Sposobność jak rzadko tanio ego zakupu!

Cylindry z dziurk. nor. do gazu 1 szt. = 25 f.
3 „ = 65 f.
6 „ = 1,20 M.
12 „ = 2,25 M.

Nadwyżki trwałe cylindry do nafty i gazu

oraz wszelkie artyk. do oświetlania po każdej cenie ofiaruję

S. Dekiert i Sp.
Poznań, Zamkowa 4.
Telefon 1001.
— Brązowe znaczki. —

Czysto złote 8 karatowe

ślubne obrączki

i pierścienie

niechaj każdy kupuje od **M. DANECKIEGO,** które są prawnie stęplowane i już **gotowe na składzie.**

Złote 8 karat. 7 milimtr. **szerokie za parę M. 18,00**
Złote 8 karat. 6 milimtr. **szerokie za parę M. 14,00**
Złote 8 karat. 5 milimtr. **szerokie za parę M. 10,00**

Na miarę najlepiej wązkim papierem odmierzyć objętość palca i przysłać w liście.

Grawirowanie głosek gratis.

Cenniki około 3000 ilustracyi wysyłam darmo i franko.

M. DANECKI

Poznań, 5923
Poznań, Bismarckstr. 2.

Derki na konie!

2000 wielkich der wojskowych na konie mają być po **bajecznie taniej cenie** od **6,50 mk.** za sztukę wprost sprzedane posiedzicielom koni. Owe **grube nie do zniszczenia dery** są **ciepłe** jak kożuch około 165×190 cm wielkie, a **zatem do okrycia całego konia,** koloru brązowego, także i żółtego **7,50 mk.** za sztukę.

Johs. Wilh. Meier, Hamburg.

Fabryka wełnianych der.
Wysełka za zaliczkę.
Nieodpowiednie obowiązuję się wziąć z powrotem. 6447

Handlarze miodem

zarobią ładne pieniądze. Bliższych wiadomości udzieli hurtowny handel miodu 7132

Franz Till & Co.
Berlin N. O. 55, Hufelandstr. 32.

OŻENEK! Panna 24 lat z majątk. 170,000 mk. z tego natych. 85,000 życzy sob. męża, solid. mężcz. **Ideal,** Berlin, Post Dorotheenstr.

Angielską chorobę skrofuły, słabość kości itp. niedomagania **u dzieci,** a katar płucny, piersiowe choroby, wyrzuty skórne, oraz ogólne osłabienie **u dorosłych** usuwa szybko i radykalnie

NOVEOL

(nazw. patent. zastrzeż. 600 98). Przyjemnie smakująca emulsya, którą dzieci z chęcią zażywają, na wystawie w Wiedniu złotym medalem premiowana. Setki podziękowań za dobry skutek odebrałem. Części składowe: Cali á Natr. hypophos. ca 2,0, Gummi ar., Agar Agarace 10,0, Lebertran 200, Destil. Wasser 150,0, Glyser 40,0, Ol. Rosse, Ol. Naroli, Ol. Cincaniar 6 Tropfen, Vanillin 0,2. Porcya 4 butelki 10 mk., franko i pudło darmo. — 1 but. 2,50 mk. Jedynie do nabycia pod adr.: **M. Smyczyński,** aptekarz, Berlin S. O. 5. Görlitzer Apotheke Görlitzerstr. 48. 6823

Dobry zegarek z klucz., 6 kam. z złoc. brz. Remon. 2 prawdz. srebr. kaps. z złoc. brzeg. 10 kam. 12 mk. Katal. gratis. wysełka za zalicz. **W. Davidowitz,** zegarm. od 1886. Berlin W. 57.

Poszukuję się **robotnika** do wodociągów przy św. Marcinie, mieszk. o pokoju i kuchni taniej się oblicza, także **warsztaty** są do wynajęcia. Zapytać się 168 ulica Fryderykowska 2 I.

Posiadłość

w Środzie z obszernem zabudowaniem jest zaraz na sprzedaż. Nadająca się na skład węgli, materyałów budowlanych, lub też na skład narzędzi rolniczych, również na większe przedsiębiorstwo w powożnictwie, jako też na większy skład mebli. Ulica ożywiona, miejsce bardzo dobre.

Bliższych wiadomości udzieli Kupiec **Józef Małecki** w Środzie. 44

Kuźnia

w dobrym biegu, z pomieszkaniem i remiza stelmachska, jest od 1. 4 08 do wydzierżawienia. 156

Wdow. **Józefa Bączkiewicz**
Piaski — Sandberg.

Jest jeszcze wiele gospodyń

którym się zdaje, iż

SAPONIN z koszulką

jest bieliznie szkodliwy.

Wszystkim którzy się o nadzwyczaj dobrych skutkach

SAPONINU z koszulką

jeszcze nie przekonali, donoszę, że na tegorocznej wystawie lekarskiej we Lwowie

SAPONIN z koszulką

praktycznie próbowano i chemicznie zbadano, jako najlepszy i wcale nieszkodliwy środek do prania bielizny uznano i dla tego najwyższą nagrodą

złotym medalem

nagrodzono.

SAPONIN z koszulką

czyści bieliznę bez mydła, sody lub jakichkolwiek innych domieszek.

Szkodliwe bieliźnie tarcie zbyteczne, bo brudy rozpuszczają się przy gotowaniu bielizny.

SAPONIN z koszulką

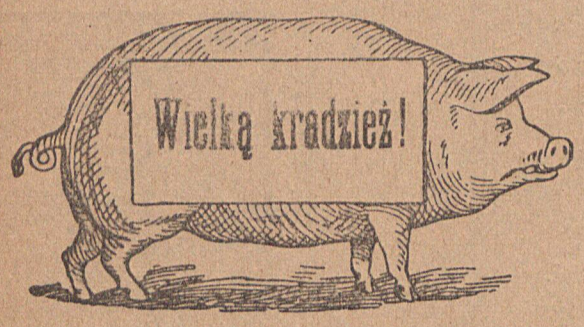
jest nietylko lepszy ale i też znacznie tańszy jak mydło.

Proszę wyraźnie żądać „z koszulką“ i niepozwolić sobie wręczyć bezwartościowych naśladownictw.

Do nabycia w składach drogeryjnych i kolonialnych tylko w paczkach po **25 fen.** Gdzie niema na składzie, wprost z fabryki 8 paczek za **2,00 mk.** franko.

Czesław Nagórski, Pr. Stargard.

6021 Chemiczna fabryka Saponinu.

własnej kieszeni popełnia ten, kto nie używa do chowu i tuczu świń jedynej prawdziwej domieszki **Susolu.** Świnie pasione domieszką **Susolu** lepiej żrą, prędzej się tuczą i co ważniejsze, nie podlegają żadnem zaraźliwem chorobom, jak czerwonce, pomorowi, sztywnieniu i rozmiękczeniu kości.

Domieszka **Susolu** kosztuje dziennie kilka fenygów, a odrzuca na trzodzie marki i talary. Setki podziękowań świadczą o dobroci tego fabrykatu. 3874

Susol jest do nabycia we wszystkich składach, drogerjach, i aptekach, lub też wprost z chemicznej fabryki **Susolu w Poznaniu,** adres do listów:

Chemische Fabrik des Susol, Posen W. 16.

Susol kosztuje w paczkach po 1 f. 40 fen., 2 f. 75 fen., we workach po 10 f. 3,50 mk., 25 f. 7 mk., 50 funt. 13,50 mk., 100 f. 25 mk. franko do najbliższej poczty lub stacyi kolejowej, zamawiającego 10 f. wysyła się pocztą, większe ilości koleją. Upraszamy o dokładny adres i podanie stacyi kolejowej, do której mamy **Susol** wysłać. Kto przyślę pieniądze naprzód nie płaci koszt. zal.

Centralna Drogerya

Hurtownie **J. Czepczyński** Detalicznie

Poznań, Stary Rynek 3

poleca po znanych tanich cenach 6022

mydła i artykuły do prania.
Świece stearynowe, parafinowe, cerezynowe i wosk.
Oliwy i tłuszcze do wszelkich maszyn.
Smarowidła na osie.
Kuchy siemienne. Fosforan wapna.
Farby, lakiery, pokosty, kleje, szelak.
Okowita i oleje do palenia.

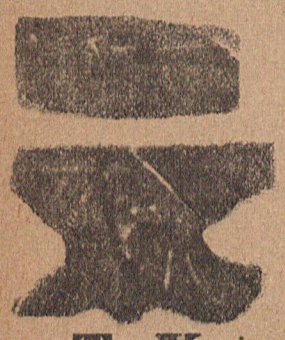
Telefon 233. Telefon 233.

Kasa oszczędności

Banku Rolniczo-Przemysłowego

3666 **Kwilecki, Potocki & Sp.**

Przyjmuję na oprocentowanie wkładki każdej wysokości, od **1 mk.** począwszy i płacą od **3** do **4 i pół proc.** wedle umowy.

Mechy

kowalskie

maszyny do wiercenia, kowadła, śrubsztaki, klupy, młoty

i wszelkie narzędzia dla kowali-maszynistów poleca pod gwarane. i po tanich cenach

T. Krzyżanowski,

Poznań, ul. Szewska 17.

Maszynista

samotny, który jest dokład. obeznany z prowadz. i reparacyą parowych maszyn w cegielni, potrzeb. do większej parowej cegielni Zgłosz. z kopiami świad. uprasza się nadesłać do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. 157

Nowe szkockie

śledzie

Matjasy

codziennie świeże, polecają hurtownie

Maciejewski & Co.

Szczeciński hurtowny handel śledzi i nafty

Poznań-Posen, W. Garbary 23. Telefon 872.

Adres do listów: Maciejewski & Co. Posen.

Adres do telegr.: Heringsgrossist Posen.

Wspaniały

biust, śliczne, peł. kształty ciała przez odżywczy proszek „Thilossia“

(prawnie zastrzeżony) odznaczony nagrodą w Berlinie 1904 przez lekarzy polecany, tylko prawdziwy z plombą. Przytycie w 3—4 tygodniach do 18 funtów. Pod gwarancyą nieszkodliwy. Wiele uznań. Kartonik 2 mk. Przy przesełce pocztowej porto, a na zaliczkę szpezy osob.

R. H. HAUFE, Berlin 58. 4452

Skład i przesyłka: **Czerwona apteka,** Poznań, Rynek 37.

Patenty

wyrabia szybko i tanio

biuro patentów

Kuss & Himer,

Poznań, ul. Rycerska 1

Telefon 1735.

Informacye bez kosztów.

Odznaczenie

Ten kto używa do czyszczenia

pasty z koniczynką

w patencie niemieckim zastrzeżonej p. n. 68945

Premiowana złotemi medalami.

Wszędzie do nabycia!

Przy kupnie proszę zważać dokład. na powyżej podane opakow.

Cena za pudełko 20 fen.

Handel kol.

wiktuały

z maglą jest z powodu innego przedsiębiorstwa zaraz do sprzed. Do objęcia potrzeba 1500 mk. Zgł. **Grobla nr. 20** w składzie.

Oberżę 158

z 6 morgami ziemi, z własnym torfem, mam zamiar sprzedać. Bliższej wiadom. udziel. na zapyt.

F. Grajajewski w Barcinie.

Wysokie wynagrodz. wyznacz. za wskazanie mi dzierżawy

gościca domu.

od 1. 4. 08. Zgłosz. przyjmuje eksped. Wielkop. pod nr. 161. Agentów się wyklucza.

Dom. Rusko poszukuje od 1. 4. 08 tęgiego 113

parobka

z zaciężnikiem za wysokiem wynagrodzeniem do oprzętu trzody chlewnej. Również potrz. są:

kowal, stelmach i forszpan pałac.

---

ziemi

z budynkami. Zgłosz. przyjmuje **M. Cichocki,** Środa.

Stare cegły

dachówki, belki, okna, drzwi, piece itd. do sprzed.

LESSER, 147

Wielkie Garbary nr. 49.

Gościniec

w Samostrzelu, stacya kol. Walden, jest do wydzierżawienia.

Zgłoszenia przyjmuje 131

Zarząd dóbr Samostrzel.

Kupno okolicznościowe!

interes kolonialno-drogeryjny

z rocznem obrotem 60,000 mk. do sprzedania. Agenci wykluczeni. Oferty pod **R. K. 100** Hauptpostlagernd **Posen.** 152

Przy św. Marcinie są **3 pok. i kuch.** w 2 wchod. **i pokój i kuch.** do wynaj. Zapyt. się ul. Fryderykowska 2 I. 167

---

6 mórg łąk i 32 morgi ziemi

w całości lub częściowo do sprzedania. 169

Właścic. **Waldimar Kluge.**

Bliższa wiadomość w Rawiczu. Rawitsch, Wilhelmstr. 588 I piętr.

Potrzebny od 1. 4. 08 119

STANGRET

kawaler, były kawalerz. umiejący powozić czwórką, na wysoką pensyę i liberję, oraz **maszynista** z zaciężnik. do prowadz. młockarni na deputat i wysoką pensyą. Zgłosz. z dołącz. kopii świad. należy nadesłać pod adr. **Krerowo,** poczta Pierschno, powiat średzki (Środa.)

Potrzebny od 1 kwietnia r. b.

kowal

z uczniem umiejący prowadzić lokomobilę z dobremi rekomendacyami. Zgłoszenia wraz z odpisem świadectw, których się nie zwraca, przyjmuje **Dom. Lewków** per Czekanowo, powiat Ostrowski. 116

Dom. Gogolewo, p. Niepart przyjmie zaraz lub później

pracę 153

i służącego żon.

Dom Grembanin p. Kępno (Kempen in Posen) potrzebuje od 1-go kwietnia 1908 r.

gospodynią

znającą się na wychowie drobiu i trzody i prasowaniu męzkiej bielizny, 129

kucharkę,

która umie samodzielnie gotować. Pensya według ugody.

Dom. Mokronos p. Elsenau potrzebni od 1. 4. 08 na wysokie zasługi i deputat

kowal z uczniem

znający się na prowadzeniu młockarni parowej 99

włodarz

i kilka parobków z zaciąg.

Dom. Słomczyce

per Strzałkowo

poszukuję od 1. 4. 08

kowala

z uczniem, który parową młockarnią prowadzić i wszelkie reparacye maszyn gospodarczych wykonać jest z obowiązany.

Mularza z zaciężnikiem, który także inne w gospodarstwie zachodzące prace obejmuje. (Zasługi i ordynarya są dla obydwóch wysokie). 172

Ucznia

przyjmie zaraz lub później 134

B. Piojda, Poznań,

skład tow. kolon. win i cygar.

Baczność szewcy!

Dobrzy 174

rzemieślnicy

najchętniej z małych miast, wprawni na spilkowaną robotę, znajdą stałe zatrud. **J. Tobiński,**

Poznań, ul. Żydowska 6.

---

oszczędności

4 i pół procent za kwartalnem wypowiedzeniem,

5 procent za półrocznem wypowiedzeniem,

5 i pół procent za rocznem wypowiedzeniem.

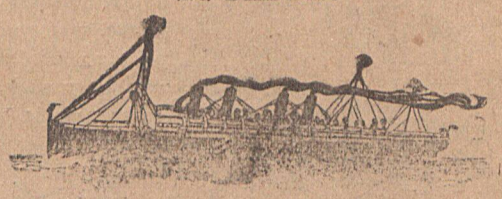
Kto ma u nas depozyt złożony, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt nawet bez wypowiedzenia.

5 proc. hipoteki pierwszomiejscowe w pierwszej połowie ceny kupna się obracające są u nas każdego czasu do nabycia.

Adres: Bank Parcelacyjny, Posen, Victoriastr. 12.

Norddeutscher Lloyd

Bremen.

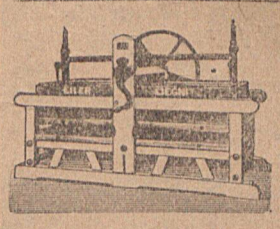
Regularny pospieszny parostatek pocztowy

Związek pomiędzy Bremeną i Ameryką, New Yorkiem przez Southampton, Charbourg, Baltimore i Galveston.

Bezpłatnych informacyi udziela: 7674

F. Montanus, Berlin, Invalidenstr. n. 93.

Th. H. Lange, Poznań, ulica Berlińska 13.

Połyskującą bieliznę

osięga się mojemi maglami ręcznemi i pędzonemi siłą w rozmaitych wielkościach, najnow. konstrukcyi, lekko i bez szelestu chodzące, 2-letnia gwar. (Spłata ratami).

Patenty i D. R. G. M.

Seile'a fabryka masz. **w Lignicy** Liegnitz 49

Oznaczona najwyższemi dyplomami.

Skład fabryczny w Poznaniu, ulica Nowa Ogrodowa nr. 46 (St. Kaiser).

J. Zamiara

POZNAŃ, ul. Butelska nr. 22.

Skład skór, fabryka cholewek.

Wszelkie artykuły szewskie poleca po najtańszych cenach, hurtownie i detalicznie.

Specyalność:

cholewki podług miary.

Kasa Związku Ziemian

przyjmuje depozyta i drobne oszczędności począwszy od 1 marki i płaci:

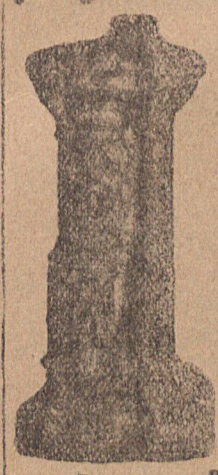
za rocznem wypowiedzeniem . . . . . 5 %
za półrocznem wypowiedzeniem . . . . . 4 ½ %
za kwartalnem wypowiedzeniem . . . . . 4 ¼ %
na każdorazowe żądanie . . . . . 4 %

Adres: **ZWIĄZEK ZIEMIAN, Poznań, (Posen).**
ulica Wiktoryi 2 ptr. — Telefon 1615. 6136

Widły Magle **stalowe do kartofli** o 8 i 9 zębach **z kulkami** na końcach po mk. 4,50 i 5,00 za sztukę.

kręcone angielskie, wyrobu najlepszego od mk. 375 włącznie wstawienia na miejsce.

Na życzenie spłata ratami.

Maszyny **do krajania kapusty** w użyciu bardzo praktyczne po mk. 25, 33, 48 za szt.

Maszyny do krajania chleba mrk. 13,50 pod gwarancyą.

Łóżka żelazne, mosiężne i wyścielane dla dorosł. i dzieci. **Umywalki, bidety i klosety pokojowe.**

Piece **Hansena — naftowe i iryjskie,** wedle ryciny

No	22	24	26	28	
mk.	20,00	27,00	36,00	55,00	za szt.

Kuchnie angielskie żelazne z kołami od mk. 33,00. — **Centryfugi, Maszyny do prania, Konwie do mleka oraz wszelkie sprzęty mleczn. i domowo-gospod.**

poleca

firma: T. Chmielewski

właściciele: **B. Ziętkiewicz i S. Mińcikiewicz.**

Poznań Bazar Telefon nr. 565.

Kowal-maszynista

biegły w swym zawodzie, potrzebny od 1-go kwietnia 1908 na większy majątek. Zgłosz. z nadesłaniem świadectw przyjmuje **Dom. Rogaczewo,** p. Choryń powiat Kościański (Kosten).

Poszukuję do Szczuczyna pod Szamotułami żonatego 159

kowala

z czeladnik. i uczniem.

Zgłoszenia przyjm. zarząd dom. **Twardowski,** Kobylniki.

Ucznia

syna uczciwych rodziców, z odpowiedniem wykształceniem przyjmie zaraz 130

W. JARCZEWSKI,

Kościan, Kosten.

Handel łakoci win i cygar.

Dominium Chytrowo,

per Jaratschewo

potrzebuję zaraz lub od 15 bm.

kowala-maszynistę 154

z czeladnikiem.

Zgłoszenia i kopie świadectw nadesłać do **Zarządu.**

Ucznia

syna uczciwych rodziców, z odpowiedniem wykształceniem przyjmie zaraz 130

W. JARCZEWSKI,

Kościan, Kosten.

Handel łakoci win i cygar.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Jan Kasprowski w Poznaniu.